

De gouden zomen van ONS Julianadorp: De breuk is onderdeel van het geheel

Van Wad naar Bloemkool

Door buitenstaanders wordt Julianadorp gemakkelijk aangezien voor een uitbreidingswijk van Den Helder, die door het uitblijven van de verwachte groei nooit aan de stad vast is gegroeid en als los weefsel in het landschap is blijven liggen. Maar niks is minder waar. Julianadorp is ooit ontstaan als een agrarische gemeenschap op een ingepolderd wad, ver buiten Den Helder. Toen Den Helder tijdens de wederopbouw uitbreidde, werd de onafhankelijkheid van het dorp bewust gehandhaafd vanaf het eerste structuurplan uit 1974.

De verschillende bloemkoolwijken die vanaf de jaren '70 tot in de jaren '90 zijn gerealiseerd, bieden sindsdien een gewild vestigingsklimaat waar ontspanning en zorg centraal staan, en de nabijheid tot de haven van Den Helder en bollenteelt een belangrijke rol spelen. Bovendien is het gedeelde ideaal van de verschillende wijken nog altijd relevant: een woonerf waarin ontmoeten centraal staat, waarin de auto te gast is en de fietser en voetganger ruim baan krijgen.

Trotse dorpers

In het huidige Julianadorp staan paradoxaal genoeg juist de waarden die aan de kern van de woonerfgedachte liggen onder druk. Ondanks de onmiskenbare identiteit van de trotse dorpers en een sterk verenigingsleven draagt de openbare ruimte in het dorp op veel plekken niet bij aan sociale cohesie. Hoge schuttingen hebben veelal een einde gemaakt aan de sociale idealen van haar ontwerpers. De geïsoleerd liggende en niet overal volledig uitgevoerde langzaam verkeerroutes worden als onveilig ervaren, en een gebrekkige OV-ontsluiting is een aannemelijke verklaring voor het hoge autobezit en de nog altijd groeiende parkeerdruk. Maar er is meer. Julianadorp staat, net als heel Nederland, aan de vooravond van een aantal grote transities. Transities die gaan over klimaat, over energie, over biodiversiteit, over (zoet)waterbeheer en over circulariteit, om maar de belangrijkste te noemen. De vraag is of het dorp dat bedacht was als een aaneenschakeling van introverte hofjes voor ontmoetingen tussen bewoners, met diffuse overgangen tussen privé en openbaar en met een uitgebreide organische groenstructuur voor langzaam verkeer, klaar is voor de toekomst?

Uitdagingen

De uitdagingen anno 2020 zijn divers en lopen uiteen van het creëren van meer gecentraliseerde en meer synergetische voorzieningen voor Ontspanning, Natuurbeleving en Sport – verwoord door het ONS initiatief - tot het realiseren van een meer divers en inclusievere woningaanbod voor jongeren en ouderen om de groei van Den Helder op te kunnen vangen. Maar het gaat ook over het maken van ontbrekende verbindingen, zowel binnen Julianadorp – Noorderhaven en Oost - als tussen verschillende bloemkoolwijken onderling, en verbindingen met het landschap, met de zee en met natuur. Niet alleen ruimtelijk, maar ook in functionele zin zodat meer veerkrachtige structuren ontstaan. Het vraagstuk van bereikbaarheid en automobilititeit moet ook worden aangepakt, zowel vanuit leefbaarheid als vanuit het gebruik van eindige fossiele brandstoffen. Julianadorp zal bovendien klimaatbestendig moeten worden ingericht en de energietransitie vraagt om een eigen ruimtelijke inpassing aangezien het bestaande netwerk de introductie van grootschalige PV nu al niet aan kan. Tot slot zijn de condities in de omgeving sterk aan verandering onderhevig. Als gevolg van zeespiegelstijging ruikt de verzilting van het gebied op en zal een strategie moeten worden bedacht om verziltingsgevoelige landbouw in de toekomst mogelijk te blijven maken.

De schoonheid van de reparatie

Nu Julianadorp tegen haar grenzen oploopt wordt het de kunst om een nieuwe richting te ontdekken. Zoals Rijksbouwmeester Floris Alkemade treffend opmerkt in De Toekomst van Nederland “is het niet alleen de catastrofe die de geschiedenis bepaalt maar vooral de reactie erop.” Hier doemt de metafoor van de Japanse Kintsukuroi techniek op, de kunst van het repareren van gebroken keramiek met goud- of zilverkleurige lak vanuit de overtuiging dat de sporen van breuk en herstel bijdragen aan de schoonheid van een voorwerp. Vertaald naar Julianadorp liggen er grote kansen wanneer we de breuken die in het dorp op verschillende schaalniveaus zijn ontstaan als onderdeel van het geheel gaan opvatten.

Zeven thematische lagen

Door een ruimtelijke analyse en feedback gedurende de ateliersessies zijn er zeven thematische opgaven voor Julianadorp geïdentificeerd die als de goudlak uit de Kintsukuroi ingezet kunnen worden als waarde vermeerderende reparatielagen voor het dorp.

De eerste, meest omvangrijke maar minst zichtbare reparatie is het terugbrengen van een verbonden watersysteem. In dit watersysteem worden Julianadorp en de Koegraspolder opnieuw verbonden en is er sprake van een peilverhoging tot 15cm om een zoetwaterlens in de ondergrond op duurzame wijze te garanderen waarmee zoetwaterlandbouw mogelijk zal blijven en de groen-blauwe tussenruimten van Julianadorp niet verzilten.

Het grotendeels ondergrondse effect van een nieuw verbonden watersysteem is de katalysator voor zes bovengrondse lagen waarin Ontspanning, Natuurbeleving, Sport, Mobiliteit, Energie en Ontwikkelruimte werken als samenbindende elementen tussen de losse fragmenten van het huidige dorp zodat een nieuw geheel ontstaat: De Gouden Zomen van ONS Julianadorp.

Details over de thematische lagen, hun effect op het dorp, alsook de benodigde tijdshorizon en voortrekkers om de strategieën uit te voeren, zijn te vinden in onze presentatie en toelichting. We volstaan hier met een korte opsomming van de belangrijkste ingrediënten per laag:

- Ruimte klimaatadaptief inrichten zodat het stedelijk weefsel en de duinzoom dienen als zoet waterreservoir voor het omliggende landschap.
- Ruimte voor ontspanning en ontmoeting, ook direct aan huis door de schuttingcultuur om te vormen naar een kwalitatief duinparklandschap aan de achtertuin, dat tevens privacy biedt.
- Vergroten van biodiversiteit door het aanleggen en verbreden van sloten met natuurlijke waterfilters langs de randen, het opzetten van het peil en het stimuleren van fijnmazigere agrarische velden.
- Het koppelen van sportvoorzieningen en evenemententerrein binnen één gebied dat op de lange termijn hét ontmoetingsterrein van Julianadorp wordt, omgeven door unieke nieuwe woonmogelijkheden.
- Aantrekkelijk langzaam verkeersnetwerken versterken en auto's meer centraal parkeren in mobihubs.
- Het vele aantal zonuren en gunstige oriëntatie van dakvlakken optimaal benutten voor sociale samenhang door aanleg van zonnepanelen op daken die functioneren als bronnen in een eigen netwerk van buurtbaterijen en mobihubs zodat elektrische (deel)auto's, fietsen, scooters optimaal benut worden.
- Zoveel mogelijk inbreiden, alvorens uit te breiden, om aan de woningvraag te voldoen en de leefkwaliteit te verbeteren met nieuwe faciliteiten.